

DÉLVIDÉK

(BÁCSKAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: =
Szabadka, IV., Rákóczi-r. 20.
Telefonszám 300.

Felolvasó szerkesztő:
KÖNYA LAJOS

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

= Megjelenik mindennap délután. =
Előfizetési díjak: egész évre 60 K,
félévre 30 K, negyedévre 15 K.

Svájcban általános sztrájk készül.

Zürich, ápr. 7. — A svájci munkások szövetsége a svájci szakszervezeti kongresszus elé a következő javaslatot fogja terjeszteni: ha április 12-ig a svájci munkaadók központi szövetségével megállapodás nem jön létre és ha a szövetség tanács nem ad e naptól kezdve kellő garanciákat arra, hogy május 1-ig a nyolc órai munkaidőt egész Svájcban életbelépteti, — a szakszervezeti kongresszus mondja ki egész Svájcra kiterjedően a tömegsztrájkot.

Japán egyenlő elbárást követel.

Páris, ápr. 7. Makino báró a japán békedelegáció vezetője egy amerikai újságról előtt ezeket mondotta:

— Az Egyesült-Államok iránt Japán a legőszintébb szívvelyes érdelemmel viseltetik. Örülünk, hogy a népszövetséghez csatlakozhatunk és kivehetjük részünket a világ békéjének, a rendnek és az igazság uralmának a fenntartásából. Nem kívánhatunk külön előjogokat, de érezzük jogunkat arra, hogy szövetségeseink nyíltan és őszintén fogadjanak be.

Harminc bolsevista szervezet Németországban.

Stockholm, ápr. 7. Peretz, a pétervári német szovjet elnöke Moszkvába jelentést küldött, melyben közli, hogy a Radek által vezetett Németországi bolsevista propagandának sikerült a német birodalomban körülbelül 30 bolsevista szervezetet létesítenie, melyek előbb-utóbb legalább is nyugati Németországot a bolsevista világfelfogásnak nyerik majd meg.

Felolvasó szerkesztőnk telefonszáma:
Filler 34.

Municiógyárból pénzverde

A forradalmi kormányzótanács elrendelte, hogy a volt körmöcbányai pénzverde Budapestten — illetve Csepelen folytassa működését. A Weisz Manfréd-féle csepeli gyárat ugyanis be lehet rendezni pénzverde céljaira is. A gyár tudvalevően már a háboru előtt Montenegro számára is gyártott érmekeket. A gyár pénzverdéje így egyesítve lesz a körmöcbányaival és alkalmasint már a közel jövőben meg fog szünni az aprópénz-hiány.

Eltörölték a halálbüntetést Német-Ausztriában.

Bécs, ápr. 6. A nemzetgyűlés igazságügyi bizottsága elfogadta a halálbüntetés eltörléséről szóló törvényjavaslatot.

Kenyéradó Német-Ausztriában.

Bécs, ápr. 6. A nemzetgyűlés ülésén törvényjavaslatot terjesztettek be a kenyéradó dolgában. A földadót fizetők és az évi 10 ezer koronán felül kereső háztartások fejei fogják a kenyéradót fizetni, amelyet az évi május és augusztus elsején szednek majd be.

Akik az angolokra és amerikaiakra ruházzák át a vagyonukat.

Egy Zürichből érkezett nagykereskedő a Neues Wiener Journal-nak a következő információt adta: Az utóbbi hetekben Svájcban nagyarányú tranzakciók történtek olyan irányban, hogy magyar nagybirtokosok és nagyiparosok magyarországi vagyonukat angol és amerikai állampolgároknak ruházták. Híre jár, hogy ezek az angol és amerikai legújabb föld- és gyártulajdonosok vagyongajukat a magyarországi régi rend alapján kívánják érvényesíteni.

Németország 75 milliárd frankot fizet.

Páris, ápr. 7. A német gyarmatok és katonai kártalanítások ügyét végleg elintézték még pedig Wilson szellemében. Hogy mennyi a kártérítés összege, azt nem tudni, de amerika álláspontja az volt, hogy Németországtól nem szabad 75 milliárd franknál többet követelni.

Ha ez a megállapodás való, akkor Wilson nagy sikert aratott, mert Franciaország a maga részére 80 milliárdot, Anglia és Belgium pedig 40—40 milliárdot követelt.

A zálogtárgyak ingyenes visszaadása.

A magyar forradalmi kormányzótanács rendeletet adott ki, a mely szerint azokat a zálogtárgyakat, amelyeket bármely zálogházban, vagy zálogházi közvetítőnél 1919 márc. 22-ike előtt száz koronát meg nem haladó kölcsönösszegért elzálogosítottak, 1919 április 15-ig a zálogjegyek átadása ellenében minden fizetés nélkül vissza kell adni. Az elzálogosító a kapott kölcsönösszegét visszafizetni nem tartozik. A ki a zálogtárgy visszavétele végett április 15-ike után jelentkezik, nem részesül a kedvezményben.

Nagy robbanás a konstanza kikötőben.

Bukarest, ápr. 7. A Dimineaca jelentése szerint — a konstanza kikötőben a petróleumtartályok felrobbantak. A katasztrófának számos ember esett áldozatul. A halottak és sebesültek száma még nem ismeretes. — A kikötő közelében levő házak mind elpusztultak. Azt hiszik, hogy a robbanást bolgár bolsevisták okozták, akik a Dobrudzsában dolgoznak.

Száztízezer német bányász sztrájkja.

Essen, ápr. 7. — A tegnap reggeli munkakezdésnél a Ruhr-területen 110 ezer bányász sztrájkba lépett. — Ez körülbelül fele a Ruhr-vidék bányászóságának. Délután a sztrájkolók száma még emelkedett. A sztrájk elharapózása valószínűvé teszi, hogy általános sztrájkra kerül a sor.

A francia vasutasok ultimátuma.

Páris, ápr. 7. Bedegaray, a vasutas szövetség titkára érdekes kijelentést tett a sajtóban francia vasutasok hatalmas mozgalmáról. Elmondja, hogy a vasutas szövetség, melynek 1914-ben még csak 20 ezer tagja volt, ma 265 ezer tagot számlál. — Ebben a számban benne van 15 ezer elzász-lotharingiai vasutas is, — akik legutóbb csatlakoztak a szövetséghez. A hatalmas szervezet most hangosan adja tudtára az államnak negyedmillió vasutas munkás követeléseit.

Olémeuceau ügyelmesen hallgatta végig a vasutasok panaszait, de csak jelentéktelen ígéreteket tett nekik.

A követelések 3 pontba csoportosíthatók: 1) A státus rendezés. — 2) Nyolc órai munkaidő. — 3) Az összes vasutak szocializálása.

A szövetség ultimátumot intézett a kormányhoz és a vasutársaságok vezetőihez. Ha május 1-én nem teljesítik követeléseiket, mind sztrájkba lépnek.

Amerika oroszországi megbízottai elismerik a szovjeturalom rendjét

Az orosz kérdés ismét előtérbe nyomult a párisi békeértekezleten. Bullitt, az amerikai kormány moszkvai kémje rendkívül kedvező jelentést tett az oroszországi helyzetről. Azt mondotta, hogy a Nyugat Európában elterjedt hírektől eltérően bámulatraméltó állami szervezetet talált. Így például a vonatok rendes időben párisi pontossággal közlekednek Pétervár és Moszkva között. Mindezeki igyekszik rendet teremteni Bullitt egy hetet töltött Pétervárott anélkül, hogy bárminő veszély fenyegette volna. Bullittnak nem volt megbízása arra, hogy alkudozásokat kezdjen a szovjet-kormányval, csupán az állapotok megfigyelésére küldötték ki. Jelentése mindazonáltal a legnagyobb hatással lesz az események fejlődésére és mindinkább megerősödik az a gondolat, a mely már korán megnyilvánult a békeértekezleten, hogy a világ békéjéért addig nem lehet biztosítani, a míg a bolsevistákkal valami módon meg nem állapodnak.

Megkapják a városi tisztviselők és alkalmazottak a rendkívüli segélyt.

(Saját tud.)

— ápr. 8.

Az állami alkalmazottakkal szemben a városi tisztviselők még nem kapták meg a január-március hónapra járó havi 300 korona rendkívüli segélyt. A belgrádi központi kormány most rendeletileg intézkedett, hogy a névjegyzékbe foglalt városi tisztviselők és alkalmazottaknak fizessék ki az összesen 900 koronát kitevő összeget.

Gönczöl Péter főszámvevő a zombori pénzügyi kirendeltségtől magával hozta erre az összegre szóló utalványt és a pénzt tegnap napon már fel is vette a helybeli adóhivatalnál. A rendkívüli segély kifizetésére vonatkozólag a szerdai tanácsülésen fognak határozni. A régóta várt segélyt még a hét folyamán kiösszik.

A higiénikus-utca.

— Szabadkai élet- és eseménykép. —

(Saját tud.) Szabadka, ápr. 7.

Idő, a délelőtti takarítás ideje; a nap süt. Helyszín a Beresényi-utca ama bizonyos része, amely a Damjanics utcától a Vata-utcaig terjed. A szemlélő akaratlanul is nyitott ablakokat, takarítást, porolást vár és sehol semmi. — Az ablakok légmentesen bezárva, az utca csendes és csak kevés porlás észlelhető. Néhány ifju az ut közepén csigázik és veri a port. Ellenben valami szag észlelhető a levegőben. Nem puskaporszag, — hanem valami más, valami büz.

„Atkozott csatornája!” — mondja egy nénemasszony. Nem lehet még ablakot sem nyitni tőle, olyan büdös.

Itt bocsánatot kell kérnünk a nyájias olvasótól, hogy nem mu-

tattuk be a Beresényi-utca főnevezetességét, a nyitott árkot, a melyben állandóan van víz, — de jobb, ha nem mutatják be. Beszédbe elegyedtünk a nőivel. Ha maguk újságírók, mondja, írhátának arról, hogy milyen büdös ez az ucca! Mindent behányanak ebbe a fene csatornába, oszt attul büdös. Asztmondják, hogy belváros, oszt mégis ilyea. Mi már tíz éve vagyok itten, — oszt mindég ilyen vót. Hit nem akarnak ezen segíteni az urak!?

Megayugtattuk a nénit, hogy dehogy is akarnak. — Szeretik a falusias motívumokat, ezért nem kell haragudni, van még sok ilyen büdös ucca Szabadkán és az a pár tüdőbajos eset, amely a szállózte-

tés és tiszta levegő hiányán nőveli az évi kontingenst nem számolt. Elmondottuk, hogy szellőztetni nem okvetlen muszáj. Tanyai polgártársaink sokan például egész télen nem nyitják ki az ablakokat sőt még sarral is betapasztják — mégis jól néznek ki, — csak egy kicsit sápadtak. És végül meggyőztük arról is, hogy Szabadkának nem okvetlen muszáj modern városnak lenni. Csak nem csinálnak egy kis hullaszagért fölfordulást.

A néni tamiskodva hallgatta és közben a zöldes hullámu folyót nézte, amelyen csudésan ringatózott egy néhai kutya és friss büz áradt szerte szét a napos áprilisi délelőttön.

Az a dohánybörze . . . !

Saját tud.)

Szabadka, április 8.

Közismer valami, hogy néhány jószívü ember, férfi, nő és ifju tacsó a trafikinségan segíteni akarván, egész amerikai módra berendezett dohánybörzét nyitott, amely börze jól közepes mennyiségű dohányból és sok kiabálásból, hogy „albán cigarettát vegyenek!”

Hogy tényleg Albániát vallja-e az a cigarettá, a szülőhazájának, vagy a buckai krumplicsökeken virult nemrégiben mint a krumplicsevele, azt nem fessegetjük, mert sok utánjárás kellene a megállapításához, noha az Albániába való utazás már aránylag megkönnyült. Tehát nem vizsgáljuk és nem fessegetjük, de leszögezzük mindazonáltal egy valóságot azt tudnillik, hogy akárhonnán is való az a bizonyos cigarettá, nagyon rossz és hogy az elárúsítók szemmel láthatólag meg vannak a fiomságáról és jószágáról győződve.

Aki nem hiszi, kérem, menjen el a főtérre a Milinovic ház sarkára, vagy ahogy népszerűen mond-

ják, a Radicsra és tapasztalni fogja. A minden rangu és nemü dohányárusok annyira meg vannak győződve dohányjuk jószágáról, hogy elállják az utat és ott keresztül nem engednek senkit, míg nem veszik ki a kezét, tekoordítják a fülét azaz a bizonyos albán cigarettával. Letiporják az összes tyukszemet, ughogy végül is legokosabb vagy venni, vagy óvatosan kikecmeregni és kikerülni az ördög tömjén árusító hadat.

Nem tudni, hogy mitől kaptak vérszemet. Rossz nyelvek mesélik, hogy Árpika főur üzletét akarják rontani, mert ő is albán, pardon hercegovinai dohányt árul szintén dohányért, de lényegesen olcsóbban „kilója 180 K magának Aranyom”. De az sincs kizárva hogy a szabadkai trafikok nagy dohányforgalmára irigykednek. Az ellenben ki van zárva, hogy a rend éber örei kissé szétütnének közöttük, és rendes árusításra köteleznék őket minden és rohamok nélkül.

Négyszeres gyilkosság Nagyfényen

— Az emberpusztító béres. —

Párját ritkító embertelen gyilkosság történt vasárnap délután 4 és 5 óra között Nagyfényen-pusztán. Az a mód, amellyel a gyilkos borzalmas tettet elkövette, — nem enged épelmére következtetni. Nincs kizárva, hogy tettet pillanatnyi elmezavarásban követte el. A gyilkosság története a következő:

Végely János nagyfényi föld-birtokos feleségével kocsin áment Kishegyesre. Tanyáján csak egyik bérese Bedity Márk maradt. — A béres lefeküdt a szobában és elaludt. Álmából zaj riasztotta fel. Valaki kifeszítette az ajtót és behatolt a szobába. Bedity egy bérestársára ismert a belépőben, de mielőtt szólhatott volna a béres baltával fejbevágta úgy, hogy Bedity szóltanul összeesett s pár pillanat múlva meghalt.

Bedity felesége és 4 éves gyermeke nem volt otthon s csak a gyilkosság után érkeztek haza. A gyilkos meglátva a hazatérőket fejszével nekik támadt s mielőtt védekezhettek volna, úgy az asszonyt, mint a 9 éves Rudolfot fejszével össze-vissza verte, hogy sérüléseik rögtöni halált okoztak. A gyilkos ezután a legteljesebb nyugalommal kísértelt az udvarra,

mintha mi sem történt volna.

Közben megérkezett kocsin Végely János és felesége is. Végely mit sem sejtve a történetekről — nyugodtan bejött az udvarba, nem is látva az ott tartózkodó gyilkost s csak akkor vette észre, amikor az megragadta a karját és bevonszolta a szobába, ahol rámutatott a három összevagdalt holttestre. A gazda a meglepetéstől és borzalomtól szólni sem tudott, csak menekülni akart ekkor a gyilkos fejszéjével tarkójára egy hatalmas ütést mért. Végely nem esett rögtön össze. Elvonszolta magát egy közeli buzatábláig, ott aztán összeesett és meghalt. Végely felesége, aki a zajra bejött sikoltozni kezdett, de a gyilkos három baltacsapással őt is leterítette. — Az asszony a nyakán és fején sebesült meg életveszélyesen.

A gyilkos béres ezután mint aki a dolgát a legjobban végezte, otthagya négy áldozatát és hazament, otthon átöltözött és lefeküdt aludni.

A gyilkosságot hamar észrevették, fellármázták a környéket és csakhamar kiderült, hogy ki volt a gyilkos. A rendőrség tegnap el is fogta és behozta Szabadkára.

Komplikálja a gyilkosságot az

is, hogy mindezenemü pénz is eltűnt a házból s így nincs kizárva, hogy rablási számadékkal jött a házba a gyilkos Marijanovic Ferenc.

A tényállás pontos kiderítése céljából a rendőrség szigorú nyomozást indított a szinte pídátlanul álló gyilkosság ügyében.

Az áldozatok holttesteit behozták a zentai temető hullaházába. Bédity fiát és feleséget itt temetik el Végely János holttestét pedig Topolyára viszik és ott temetik el családí sírboltjába.

Tilos a tenyészállatok levágása.

Az ujvidéki Narodna Uprava 1135/II. 1919 szám alatt a következő rendeletet bocsátotta ki:

„A demarkációs vonalon belül szigorúan megtiltom a 3 évnél idősebb üszök és 9 évnél fiatalabb tehének vágását, kivéve azokat, amelyek orvosivélemény szerinti tenyészésre nem alkalmasak. Különösen szigorú eljárás fog alkalmaztatni, ha a levágott állatok tenyészképesek voltak. Szigorúan tilos továbbá vemhes anyasertések levágása, ha csak a félidőn tul vannak. A fentiekért felelőssé te szem elsősorban a mészárosokat, akik az állatokat levágják másodsorban a tulajdonosokat akik az ilyen állatokat levágásra eladják és harmadsorban az állatorvosokat és mindazokat, akik arra vannak hivatva, hogy a húst megvizsgálják, mert ők kötelesek az a levágásra kerülő állatokat a levágás előtt és levágás után megvizsgálni.”

Rajcsics Sándor s. k.
tanácsnok.

Az iskolai tanítás kérdése.

— Valószínűleg megkezdik a tanítást. —

(Saját tud.) — ápr. 8.

Szabadkán tudvalevőleg több iskolában megszüntette a főispán a tanítást. A tanév megszakitása azonban nagyon súlyosan érintette a tanulóiifjúságot amiért is a tanárok többszörben interviáltak az iskolák megnyitása ügyében.

Mándics Mihály iskolafelügyelő az ügyben felutazott Belgrádba és eljárt a kormánynál az iskolák megnyitása ügyében. A szerb tanügyi főnök ígéretet tett Mándicsnak, hogy személyesen fog meggyőződni a szabadkai iskolák helyzetéről és aszerint fog intézkedni. Egyben azonban már biztosította Mándics Mihályt, hogy a kormány mindent megtesz, hogy a tanulóiifjúság nemzetiségre való tekintett nélkül befejezhesse félbe szakított tanévet.

— A járványmentes Szabadka. A főorvosi hivatal jelentése szerint a város közegészségügye igen kedvező. Hetenként csak 2-3 fertőző betegséget jelentenek be. A fertőző betegségek közül ezidő szerint leginkább a vörheny fordul elő.

A malacok ára.

Már 400 korona egy pár.
(Saját tud.) Szabadka, apr. 8

El sem képzelhető, milyen becsülete van mostanában az apró malacoknak. Nem az ujesztendei malacokat értjük, amelyek rendszerint igen kapósak és így igen drágák is szoktak lenni, — hanem a hizlalás céljából eladásra kerülő malacokról van most szó. A múlt héten még csak 300 korona volt a választási malacok ára páronként.

Ez az ár azonban ezen a héten már felszökött 400 koronára. Ezt azonban nem is nagyon lehet csudálni, mert mindenki azt hiszi, hogy rémületesen drága lesz a zsír, mert máris 45 koronáért árulják kilóját. Ez még nem történt meg itt Szabadkán.

Ugyanekkor azonban jobb hírek is kapunk a vidékről. A Tisza-menti községekben, mint onnan értesítenek bennünket, még 30 koronáért lehet kapni a malacok párját. Ez még nem is olyan sok egy hathetes malacért. Csak legalább Ada, Mohol és a többi községek valamivel közelebb és egy kicsit hozzáférhetőbbek volna a szabadkaiaknak!

Mozgóképszínház-ügy a tanács előtt.

Évi 10000 korona bért ajánlott fel a Korzó-Mozi.
(Saját tud.) — apr. 8

A Korzó Mozi újabb kérvénnyel fordult a városi tanácshoz, amelyben kéri, hogy a mozi zavartalan üzeméhez szükséges áram fejlesztésére egy kisméretű benzinmotort állíthassanak be a Korzó-Mozi e célra megfelelően átalakított helyiségében. A bemutatott tervezet szerint a benzinmotort az összes tűzrendészeti követelmények figyelembevételével úgy állítanak be, hogy annak veszélytelenségét erkölcsi és anyagi felelősséggel is hajlandók garantálni.

Felajánlotta a Korzó-Mozi ezenkívül a városi tanácsnak, hogy a benzinmotor beállításának engedélyezése esetén hajlandó a helyiségért évi 10,000 korona bért fizetni folyó évi május hó 1-től kezdődőleg.

A Korzó-Mozi eme kérelmével és ajánlatával a tanácsülésen foglalkozott a városi tanács, de azt Mamuzsics főmérnök javaslatára ismét elutasították és kimondta a tanács, hogy a múlt hó 9-én ez ügyben hozott határozatát fenntartja.

Bácskai utasok figyelmébe!

A „Délvidék“ kapható Zombor, Baja, Újvidék és Szabadka vasúti hírlap árusítóinál.

A jácint, az ibolya és a gyöngyvirág vándorútja.

(Saját tud.) — április 8

Virágot tessék!... kínálják az utcasarkokon és sokan megveszik már csak azért is, mert azt hiszik, hogy aki a virágot árusítja, rossz ember nem lehet. És nem is sejtik a hófehér lányok és szerelmes ifjak, hogy sok esetben ezek a szerény ibolyák, a hófehér gyöngyvirágok és a bóbítás jácintok azelőtt csak pár órával, mint a kegyelet virágai, valamelyik temető sírján díszlegtek.

De megtörténik az is, hogy a temetőből ellopott virágok ismét a temetőbe kerülnek vissza, — a virágtolvajok öntudatlan megfizetésével. Állandó a panasz ugyan is, hogy a szabadkai temetőkből ellopják a virágot és azt oly rendszeresen és „gyökeresen is“ üzik, hogy ez már nem éretlen gyermek csinytevése. Ha nem lehetlen emberek virágüzlete. Különösen most tavasszal üzik a temetők ilyen kifosztását, mert a sírok rendbehozásával mindenki igyekezik feldisznítani a sírokat, másrészt pedig a virág jelenlegi magas ára, úgy látszik, mindenre képesé teszi az elzúllott embereket. Ha már a temetőcsőszök nem tudják meggátolni ezeket a lopásokat, jó volna, ha a rendőrség venné kezébe az ügyet, mert a temetők kifosztását nem szabad eltérni.

NAPI HIREK.

— **Áprilisban lesz a közgyűlés.** Dr. Matievics István főispán polgármester április hó 17-ére tűzte ki az első közgyűlést amelyen az új bizottsági tagok először fognak szerepelni.

— **Emelkedik a születések száma.** Már évek óta nem mutatott föl oly kedvező adatokat a születések száma Szabadkán, mint az elmúlt hónapban. E szerint Szabadkán március hó folyamán az élveszületettek száma 159, ebből 87 a fiú gyermekek javára esik. Meghalt ugyanezen idő alatt 153, úgyhogy a szárazorodás 6 tal mulja fölül a halálozás számát.

— **Közalkalmazottak beszerzési csoportja** (zálogház épület) közli tagjaival, hogy ablakában hirdetés van. Kioszt bort, pálinkát, vásznat, szines ruhát vásznat mandulát és az összes más cikket.

— **A német részvénytársaságok jövedelmei.** A német birodalomban 1918-ban 5148 részvénytársaság tette közzé mérlegét. Ezek részvénytőkéje 16.32 milliárd márkát tett ki, amely mintegy 9 százalékos jövedelmezett (1907-ben 8.2 százalékos). Ami az egyes iparágakat illeti, a legnagyobb volt a vegyi ipar nyeresége, 16.19 százalékos, az előző évi 15.22 százalékkal szemben. Legrosszabb eredményt az építőipari vállalatok tüntetik föl: ezek csak 1.15 százalékos jövedelmezettek az 1917. évi 1.03 százalékkal szemben. A vasipari vállalatok jövedelmezősége 12.78 százalékos, a bá-

nyaiparé 12.46 százalékos, a ruházati iparé 12.46. százalékos, az olajiparé 11.65.

— **A modern varázsló.** Vén cigányasszonyok az együgyű emberekkel minden ostobaságot el tudnak hitetni. A sajtó azonban tultesz valamennyin.

Ki hitette el az emberekkel, hogy a tudomány ellenkezik a keresztény hittel? A sajtó.

Ki hitette el a munkásokkal, hogy nem a kereszténység, hanem a nemkeresztények által vezetett kommunizmus az ő igazi megváltójuk? A sajtó.

Ki hitette el a néppel, hogy nem az uzorás, a pálinkamérő, a leánykereskedő az igazi ellenség, hanem a pap? A sajtó.

Ki hitette el a szegényekkel, hogy nem az emberszeretet, hanem az osztálygyűlölet fogja legjobban megjavítani a helyzetüket? A sajtó.

Ki hitette el az úri közönséggel, hogy a vallásosság maradiság, vagy hogy az ember lehet becsületes Isten nélkül is? A sajtó.

— **Dr. Hősz Dezső orvos** rendel d. e. 8-9-ig, d. u. 3-5-ig II kör, Dezső utca 51., Ladányház. Telefon 185.

— **Dr. Kiss Zoltán orvos,** sebész, urulógus rendel d. e. 8-10, d. u. 2-4 ig. Lakása: Hunyadi-tér 122. Farkas-ház, a volt közös huszárlaktanyával szemben.

A Korzó-Mozi műsorából:

Hétfő- és csütörtök A szezon ragyogó irodalmi attrakciója. Csodaszép művészi ujdonság páratlan rendezés, felvételek: **Elynor Elyn** híres regénye pompázó film feldolgozásban: **Sphinx** regényes játék 5 felvonásban. A film már szabadkán van.

Péntek — vasárnap: **Hanny Weisse** fellépte, nagyszerű szerepe, külföldi attrakció szépség: **A tánc démona** Drámai színjáték 4 felv. Mesteri rendezés művészi felvételek.

A Liffa-Mozi műsorából:

Saját villanyfejlesztő telep

Hétfő-kedd-szerda: „Itala Manzini“ tündöklő szépségű film-díva ragyogó ujdonsága **Halálos boldokság** káprázatos pompával

EDISON KINO

A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

Április hó 9-én

és a következő napokon előadásra kerül:

Jézus születése

kiszzenvedése

és halála.

Öt nagy felvonásba.

Szines képekkel.

Horvát és magyar

feliratok.

Kezdeté d. u. 4 és 6 órakor

kiállított színjáték 4 felvonásban. Kisérő zene Puccini Madame Butterfly **Pillangó kisasszony** című operája a IV. felvonáshoz Jean Kubelik Serenade című hangverseny hegedű szólója.

Csütörtök-péntek H. Burnett angol író népszerű regénye **A kis lord** poetikus színjáték 4 felv. főszereplők Bathory Giza Hajtai Károly Lubnisky Tibor. Kisérő zene **Charb Beriot** Scene de Ballet e. nagy balletje.

A mesebeli királyfi.

Írta L. Merrick.

Fordította: **Békény Gyula** 3

Körülbelül huszonhétéves lehetett és ah! olyan kopottan járt. Fájt a szívem, ha ócska öltözetét láttam, pedig itt nem volt éppen ritkaság a kopott ruha. Olykor-olykor találkoztam vele a kútnál, akkor mindig makacsul ragaszkodott hozzám, hogy ő vigye föl kannámat. Olyan nehezen esett beleegyezniem. Ugy sejtettem, nem valami jól táplálkozik, s elég neki, ha csupán a maga kantáját kell is fölelpenie. Nem mintha a gyöngeségnek csak árnyékát is láttam volna rajta. Olyan vígan jött föl mellettem, mintha nagyon inyére való lett volna e feladat. Korszom pedig könnyű, mint a pely. Erősnek és boldognak látszott, azt már említettem, ugye, hogy milyen csinos volt.

Azt csak nem engedheti meg egy leány, hogy valamely fiatal ember 98 lépésön vigye a korszóját s még köszönetet se kapjon érte. Ugy értem, hogy lehetetlen volt csupán ennyit mondanom: köszönöm, mintha csak vizet töltött volna ebéd közben, vagy napernyőmet adta volna fel. Természetes, hogy beszélgettünk fölfelémén. Elmondta, hogy ő is művésznövendék, s én úgy gondoltam, hogy sohasem volt olyan szegény ifjú, aki bátrabb, és sorsával — azaz balsorsával — elégedettebb lett volna nála. Ugy beszélt, mintha tetszett volna neki ez az életmód. Őt elhallgatva, azt képzelhettem az ember, hogy a szegénység — ő bohémiségnek nevezte — valóságos gyönyörűség, a választottak előjoga. Egészen elfeledkeztem szánakozni rajta, míg ruhájára nem esett tekintetem.

Egyezzer nem állhattam meg, hogy így ne szóljak hozzá:

— Azt hiszem, maga nagyon erőslelkű ember.

— Erőslelkű?! — kiáltott — Hogy-hogy? Hol itt a nélkülözés? En azt tartom, hogy éppen ez a férfinak való élet, hogy maga vigye haza a kenyérét s egy frankért ebédeljen, ha t. i. éppen akkor jó módban van. Pompás dolog ez, függetlenségre tanít. Hát kegyed — folytatta más hangon — kegyednek nagyon nehéz?

— Oh, én a vagonos osztályhoz tartozom ezidőszent — nevettem. — En még most dúsgazdag vagyok.

— S mit fog csinálni, ha eltökoztolta millióit? A mi kutunknál nem sokat adnak az emberek a ceremóniára.

— Hát festek — válaszoltam.

— Senkije sincs, aki gyámolítaná?

— A jobbkézem.

Szomorúan nézett rá:

Amerika oroszországi megbízottai elismerik a szovjeturalom rendjét

Az orosz kérdés ismét előtérbe nyomult a párisi békeértekezleten. Bullitt, az amerikai kormány moszkvai kémje rendkívül kedvező jelentést tett az oroszországi helyzetről. Azt mondta, hogy a Nyugateurópában elterjedt hírektől eltérően bámulatraméltó állami szervezetet talált. Így például a vonatok rendszeres időben paranyi pontossággal közlekednek Pétervár és Moszkva között. Mindezeki igyekszik rendet teremteni. Bullitt egy hetet töltött Pétervárott anélkül, hogy bárminő veszély fenyegette volna. Bullittnak nem volt megbízása arra, hogy alkudozásokat kezdjen a szovjet-kormányval, csupán az állapotok megfigyelésére küldötték ki. Jelentése mindazonáltal a legnagyobb hatással lesz az eseményék fejlődésére és mindinkább megerősödik az a gondolat, a mely már korán megnyilvánult a békeértekezleten, hogy a világ békéjét addig nem lehet biztosítani, a míg a bolsevistákkal valami módon meg nem állapodnak.

Megkapják a városi tisztviselők és alkalmazottak a rendkívüli segílyt.

(Saját tud.) — ápr. 8.
Az állami alkalmazottakkal szemben a városi tisztviselők még nem kapták meg a január-március hónapra járó havi 300 korona rendkívüli segílyt. A belgrádi központi kormány most rendelkezéssel intézkedett, hogy a névjegyzékbe foglalt városi tisztviselők és alkalmazottaknak fizessék ki az összesen 900 koronát kitevő összeget.

Gönczöl Péter főszámvevő a zombori pénzügyi kirendeltségtől magával hozta erre az összegre szóló utalványt és a pénzt tegnap napon már fel is vette a helybeli adóhivatalnál. A rendkívüli segílyt kifizetésére vonatkozólag a szerdai tanácsülésen fognak határozni. A régóta várt segílyt még a hét folyamán kiösszák.

A higiénikus-utca.

— Szabadkai élet- és csendéletkép. —

(Saját tud.) Szabadka, ápr. 7.
Idő, a délelőtti takarítás ideje; a nap süt. Helyszin a Beresényi-utca ama bizonyos része, amely a Damjanics utcától a Vata-utcaig terjed. A szemléltő akaratlanul is nyitott ablakokat, takarítást, porolást vár és sehol semmi. — Az ablakok légmentesen bezárva, az utca csendes és csak kevés porolás észlelhető. Néhány ifju az ut közepén csigázik és veri a port. Ellenben valami szag észlelhető a levegőben. Nem puskaporszag, — hanem valami más, valami büz.

„Atkozott csatornája!” — mondja egy nénemasszony. Nem lehet még ablakot sem nyitni tőle, olyan büdös.

Itt bocsanatot kell kérnünk a nyájias olvasótól, hogy nem mu-

tattuk be a Beresényi-utca főnavigatosságát, a nyitott árkot, a melyben állandóan van víz, — de jobb, ha nem mutatják be. Beresénybe elegyadunk a nőivel. Ha maguk ujságírók, mondja, írtának arról, hogy milyen büdös ez az utca! Mindent belehánynak ebbe a fene csatornába, oszt attul büdös. Asztmondják, hogy belváros, oszt mégis ilyea. Mi már tíz éve vagyok itten, — oszt mindég ilyen vó. Hít nem akarnak ezen segíteni az urak!?

Megayugtattuk a nénit, hogy dehogya is akarnak. — Szeretik a falusias motívumokat, ezért nem kell haragudni, van még sok ilyen büdös utca Szabadkán és az a pár tüdőbajos eset, amely a szellőzte-

tés és tiszta levegő hiányán nő veli az évi kontingenst nem számolt. Elmondottuk, hogy szellőztetni nem okvetlen muszáj. Tanyai polgártársaink sokan például egész télea nem nyitják ki az ablakokat sőt még sarral is betapasztják — mégis jól néznek ki, — csak egy kicsit sápadtak. És végül meggyőztük arról is, hogy Szabadkának nem okvetlen muszáj modern városnak lenni. Csak nem csinálnak egy kis hullaszagért fölfordulást.

A női társzkodva hallgatta és közben a zöldes hullámu folyót nézte, amelyen csendesen ringatózott egy néhai kutya és friss büz áradt szerte szét a napos áprilisi délelőttön.

Az a dohánybörze . . . !

Saját tud.)

Szabadka, április 8

Közismer valami, hogy néhány jószívü ember, férfi, nő és ifju tacsó a trafikinségan segíteni akarván, egész amerikai módra berendezett dohánybörzét nyitott, amely börze áj közepes mennyiségü dohányból és sok kiabálásból, hogy „albán cigarettát vegyenek!”

Hogy tényleg Albániát vallja-e az a cigarettá, a szülőhazájának, vagy a buckai krumpliföldekén virult nemrégiben mint a krumpli levele, azt nem feszegetjük, mert sok utánjárás kellene a megállapításához, noha az Albániába való utazás már aránylag megkönnyült. Tehát nem vizsgáljuk és nem feszegetjük, de leszegezünk mindazonáltal egy valóságot azt tudnillik, hogy akárhonnán is való az a bizonyos cigarettá, nagyon rossz és hogy az elárúsítók szemmel láthatólag meg vannak a fiadomságáról és jószágáról győződve.

Aki nem hiszi, kérem, menjen el a főterre a Milinovic ház sarkára, vagy ahogy népszerűen mond-

ják, a Radicsra és tapasztalni fogja. A minden rangu és nemü dohányárusok annyira meg vannak győződve dohányjuk jószágáról, hogy elállják az utat és ott keresztül nem engednek senkit, mig nem, vesz lökdösik, telordítják a fülét azzal a bizonyos albán cigarettával. Letiporják az összes tyukszemét, úgyhogya végül is legokosabb vagy venni, vagy óvatosan kikécmaregni és kikerülni az ördög tömjén árusító hadat.

Nem tudni, hogy mitől kaptak vérszemet. Rüssz nyelvek mesélik, hogy Árpika főur üzletét akarják rontani, mert ő is albán, pardon heregovinai dohányt árul szintén dohányért, de lényegesen olcsóbban „tilója 180 K magának Aranyom”. De az sincs kizárva hogy a szabadkai trafikok nagy dohányforgalmára irigykednek. Az ellenben ki van zárva, hogy a rend éber örei kissé szétütnének közöttük, és rendes árusításra köteleznék őket minden és rohamok nélkül,

Négyszeres gyilkosság Nagyfényen

— Az emberpusztító béres. —

Párját ritkító embertelen gyilkosság történt vasárnap délután 4 és 5 óra közötti Nagyfénypusztán. Az a mód, amellyel a gyilkos borzalmas tettét elkövette, — nem enged épelmére következtetni. Nincs kizárva, hogy tettét pillanatnyi elmezavarában követte el. A gyilkosság története a következő:

Végely János nagyfényi földbirtokos feleségével kocsin áment Kishegyesre. Tanyáján csak egyik bérese Bédity Márk maradt. — A béres lefeküdt a szobában és elaludt. Álmából zaj riasztotta fel. Valaki kifeszítette az ajtót és behatolt a szobába. Bédity egy béresársára ismert a belépőben, de mielőtt szólhatott volna a béres baltával fejbevágta úgy, hogy Bédity szóltanul összeesett s pár pillanat mulva meghalt.

Bédity felesége és 4 éves gyermeke nem volt otthon s csak a gyilkosság után érkeztek haza. A gyilkos meglátva a hazatérőket fejszével nekik támadt s mielőtt védekezhettek volna, úgy az aszszonyt, mint a 9 éves Rudolfot fejszével össze-vissza verte, hogy sérüléseik rögtöni halált okoztak. A gyilkos ezután a legteljesebb nyugalommal kísétált az udvarra,

mintha mi sem történt volna.

Közben megérkezett kocsin Végely János és felesége is. Végely mit sem sejtve a történetekről — nyugodtan bejött az udvarba, nem is látva az ott tartózkodó gyilkost s csak akkor vette észre, amikor az megragadta a karját és bevonozta a szobába, ahol rámutatott a három összevagdalt holttestre. A gazda a meglepetéstől és borzalomtól szólni sem tudott, csak menekülni akart ekkor a gyilkos fejszéjével tarkójára egy hatalmas ütést mért. Végely nem esett rögtön össze. Elvonozta magát egy közeli buzatábláig, ott aztán összeesett és meghalt. Végely felesége, aki a zajra bejött sikoltozni kezdett, de a gyilkos három baltacsapással őt is leterítette. — Az asszony a nyakán és fején sebesült meg életveszélyesen.

A gyilkos béres azután mint aki a dolgát a legjobban végezte, otthagya négy áldozatát és hazament, otthon átöltözött és lefeküdt aludni.

A gyilkosságot hamar észrevették, fellármázták a környéket és csakhamar kiderült, hogy ki volt a gyilkos. A rendőrség tegnap el is fogta és behozta Szabadkára.

Komplikálja a gyilkosságot az

is, hogy mindezenemü pénz is eltűnt a házból s így nincs kizárva, hogy rablási szándékkal jött a házba a gyilkos Marijanusics Ferenc.

A tényállás pontos kiderítése céljából a rendőrség szigorú nyomozást indított a szinte példátlanul álló gyilkosság ügyében.

Az áldozatok holttesteit behozták a zentai temető hullaházába. Bédity fiát és feleséget itt temetik el Végely János holttestét pedig Topolyára viszik és ott temetik el családi sírholtjába.

Tilos a tenyészállatok levágása.

Az ujvidéki Narodna Uprava 1135/II. 1919 szám alatt a következő rendeletet bocsátotta ki:

„A demarkációs vonalon belül szigorúan megtiltom a 3 évnél idősebb üszök és 9 évnél fiatalabb tehének vágását, kivéve azokat, amelyek orvosivélemény szeriut tenyésztésre nem alkalmasak. Különösen szigoru eljárás fog alkalmaztatni, ha a levágott állatok tenyészképesek voltak. Szigorúan tilos továbbá vemhes anyasertések levágása, ha csak a felidőn tul vannak. A fentiekért felelőssé teszem elsősorban a mézárásokat, akik az állatokat levágják másodszorban a tulajdonosokat akik az ilyen állatokat levágásra eladják és harmadsorban az állatorvosokat és mindazokat, akik arra vannak hivatva, hogy a húst megvizsgálják, mert ők kötelesek az a levágásra kerülő állatokat a levágás előtt és levágás után megvizsgálni.”

Rajcsics Sándor s. k. tanácsnok.

Az iskolai tanítás kérdése.

— Valószínűleg megkezdik a tanítást. —

(Saját tud.) — ápr. 8

Szabadkán tudvalevőleg több iskolában megszüntette a főispán a tanítást. A tanév megszakítása azonban nagyon súlyosan érintette a tanulóifjúságot amiért is a tanárok többször intervenáltak az iskolák megnyitása ügyében.

Mándics Mihály iskolafelügyelő az ügyben felutazott Belgrádba és eljárt a kormánynál az iskolák megnyitása ügyében. A szerb tanügyi főnök ígéretet tett Mándicsnak, hogy személyesen fog meggyőződni a szabadkai iskolák helyzetéről és aszerint fog intézkedni. Egyben azonban már biztosította Mándics Mihályt, hogy a kormány mindent megtesz, hogy a tanulóifjúság nemzetiségre való tekintett nélkül befejezhesse félbe szakított tanévet.

— A járványmentes Szabadka. A főorvosi hivatal jelentése szerint a város közegészségügye igen kedvező. Hetenként csak 2-3 fertőző betegséget jelentenek be. A fertőző betegségek közül ezidő szerint leginkább a vörheny fordul elő.

— A jövendő nem olyan csábító, mint ez a kéz — mormogta.
 — Pompás dolog az, mikor a lány maga viszi haza a kenyérét, s egy frankért ebédel, ha t. i. éppen akkor jó módban van.

— Nem éppen. A leány másféle portéke. Meg fogja bocsátani, ha ellenmondok. Aztán a frankot is meg kell keresni, ha az ember nem kap pénzt hazulról.

— Majd eladom műveimet. — Akkoriban műveimet mindig nagy M-mel mondtam.

— Ha nem csalódom, a festmények hébe — hóba nem egykönnyen akarnak elkelni.

— Maga nyilván arra céloz, hogy bizonyára nem valami különös jól festek.

— Még rohassem láttam kegyedtől semmit. Hogy tehetnék hát ilyen célzást! De idefent vagyunk.

Ajtónkhoz értünk. Niblett kisasszony kint állt — a roszalásnak kis, merev szobraként. Tekintettel arra, hogy én csak egyszerű udvariassággal viszonyoztam az ifjú rendkívüli szivességét, kénytelen vagyok azt mondani, hogy a Niblett kisasszony kijelentette, hogy ezáltal maga fog lejárni a korszóval.

Mikor másnap jött felfelé, csupa figyelem voltam. Vajjon egyedül van-e? Nincsen, mert hallom a hangját. Aztán léptek zaja ütötte meg fülemet, s valaki visszafordult.

— Ez a Martin ur igazán udvarias ember? — szölt Niblett kisasszony, amint belépett —, semmiképpen nem engedte, hogy magam hozzam fel a kannát.

— Ki az az udvarias ember? — kérdeztem méltósággal.

— Hát Martin ur! Ugyan ki más nem sajnálná ezt a fáradságot?

— Igen? Lám én nem tudtam, hogy Martinnak hívják. A kisasszony, ugy látszik, nagy barátságban van vele.

— Csitt — felelt Niblett kisasszony. — Ne tegye neveltségessé magát, gyermekek, s lásson frissen a kávéhoz.

A kútnál nem találkoztam többet Martin urral, de annál gyakrabban összeakadtunk, mikor a festőiskolából mentem hazafele. Mindig jobban megszerettem, s természetesen tudtam azt is, hogy ez a szeretet nem egyoldalú. Nem mondott egyen semmit, de a lányok semmiből is értenek. Mikor hallottam, hogy egyik-másik fiatalembernek a házában milyen fogásokhoz kell folyamodnia, hogy ebédhez jusson s arra gondoltam, hogy Martint is biztosan éppoly kegyetlenül gyöttri a szűkség, akár sirmi tudtam volna. Olykor szinte torakomon akadt az étel, mikor elképzelttem, hogy üldögél éhségtől félholtan, mellére horgasztott fővel a szobájában. Sohasem láttam ugyan mellére horgasztott fővel, — soha csüggetegnek, de biztosra vettem, hogy vidámsága csak álarc szenvédései elpalástolására.

Mikor már két hónapja laktam a házában, tűrhetetlenné vált reám nézve kabátjának a látása és nélkülözésének az elképzelése. Olyan jó pajtások lettünk akkorára — mert hiszen az iskolából vivő ut hosszú volt, főképpen ha nem nagyon iparkodott az ember —, hogy azt hittem, nem bántom meg, ha testvérként beszéllek vele.

Folyt. köv

Figyelem! A szerzőtulajdonos, Szo Antai György és Iredalmi Választó mint szerkesztői könyvnyomdája Szabadka, Kölcsey-utca 20. sz.

Arverési hirdetmény.

59/1919.

Óbecsén az alsó réten Szabó Zoltán tulajdonát képező ingatlanon levő 2. 470 métermázsas földben lévő, 104 métermázsas már kiszedett cukorrépa termésre az árvezést folyó évi április hó 16 napjának délelőtti 10 órájára a helyszíntre kitézi. Óbecse 1919 évi április hó 7.

Vissy Károly s. k. közjegyző

Hirdetmény.

Alulírott pénzügyi köz-hírré teszi, hogy a nála gyűmölcsözőleg elhelyezett betétek kamatlábát f. évi április 8.-tól kezdődőleg 1 százalékkal leszállítja.

Szabadkai Takarékpénztár és Népbank.

Egy ház eladó

Terézia-templom mögött Miklós-u. 40 sz. alatt. Bővebb felvilágosítást ad V. Katalin-u. 74 sz. alatt.

Kapható:

- Répa mag
- Muhar mag
- Heremag
- Frank-kávé
- Mazsola
- Mandula

PÁCOLTHERING

- Kékkő
- Kence-pótló
- Borbély szappan
- Szőlőkötöző spárga
- Szőlőkötöző gyékény
- Ruhaszárító kótél
- legerősebb

ZSIRSZODA
szappanfőzéshez nagyban és kicsiben.

NOJCSEK GÉZA,
fűszer-nagykereskedő. Telefon 222.

fűszerkereskedő cégnél Szabadka. Tisztelt vevőimnek értesítésére hozom hogy Május 1-re **Mackó-féle kistőzsdémet** áthelyezem Petőfi-utca 88 sz. alá Dr. Blum-féle házában.

MEGHIVÓ.

A Szabadkai Általános Takarékpénztár Részvénytársaság. 1919. évi ápril. hó 22-én délután 3 órakor az intézet helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényeseket ezúton meghívja, azzal a megjegyzéssel, hogy ezen rendkívüli közgyűlés az alapszabályok 16. szakasza értelmében, mivel az 1919 évi ápril hó 5-ére összehívott rendkívüli közgyűlés határozatképtelen volt, a tagok számára való tekintet nélkül lesz határozatképes.

A rendkívüli közgyűlés tárgyai:

1. A lemondott igazgatósági tagok felmentvényének megadása.
2. 3 új igazgatósági tag megválasztása.

Az igazgatóság.

Értesítés!

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy I., Kölcsey-u. 248 sz. a. a főpostával szemben

férfiszabóüzletet

nyitottunk. Elfogadunk minden szakmába vágó munkákat u. m. mindennemű férfiruha és felső kabátok mérték után való elkészítését a legújabb divat szerint, továbbá fordításokat javításokat és vasalásokat is eszközölünk. A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradunk kiváló tisztelettel: **Michler és Glasz**

Apróhirdetések

Bor eladás Pukovics József leibinai szőlő gazdasága 6- és borokat hordószámra is elad. Deklédők forduljanak a központi irodában Deák-u. 4 telefon 248.

Bérbeadó Ludasen 20 lág föld. Érdeklődni lehet V. kör, Kölcsey-u. 185 sz. 120.

Egy vadonutuj rövid zongora eladó I. kör Bajza-u. 52 sz. 270.

Kerti magvak adagokban borsó, lenere főzeléknek kapható Gazdasági Egyesületben. 24.

Ajánlunk, míg a készlet tart nagybani eladásra: zsákos fűgét, ecetes-szencziát hordokban, ecetsavat, aroniak szódát, cigóri gyümölcsmarmeládét. **Cselikó vits Testvérek, Ujvidék.** 278.

Egy lebontásra kerülő 40 méter hosszú 5 méter széles épület igen jó állapotban levő gerendázati faalkata, valamint a tetőcsereje eladó. A venni szándékozók forduljanak Concol Péter főszámvévőhöz Városháza, számvevőségi 265.

Bognár kerestetik azonnali belépésre Bánó és Bröder cégnél 278.

Ügyes varrót keresek házhelyi aki gyermek-ruha varásában járatos. Vesselőnyi-u. 205. Kolonits állatorvos. 261.

Különbéle butorok, gyermek fürdőkád, két ágú létra eladók Zimonyi ut 761 sz. alatt. 274.

Vendéglő eladó szonnal átvehető Kölcsey-utca 279. 275.

Hazmentert keresek május 1-re. Dr. Váli orvos. I. Deák u 65.

Egy kifutó fiu felvétetik Wagner Ferenc cégnél, Városháza alatt 262.

Nemes gyümölcsfa oltványok

kaphatók jutányos árak mellett legjobb minőségben míg a készlet tart.

Zódy István faiskolájában Szabadka Szegedi-ut villamos vasut mentén.

Aki jó szappant akar főzni, az vegyen

Zsirszodát

Kertész ezeltől Dócsei sórak-tárában. Wesselőnyi és Damjanich-uta sarok. Faussig-ház Telefon 172.